

राष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयःतिरुपतिः ,

विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षा -2020

प्रश्नपत्रम्

विषयः - सामान्यसंस्कृतम्

पूर्णाङ्काः -100

- 1 भारतीयसर्वप्राचीनसभ्यता का ?
A सिन्धुसभ्यता B वैदिकसभ्यता
C रामायणकालिकसभ्यता D सुमेरियासभ्यता
- 2 भारतीयशासकेषु कः चाणक्यं राजप्रासादात् बहिश्चकार ?
A चन्द्रगुप्तः B धननन्दः
C बिन्दुसारः D चन्द्रनन्दः
- 3 भारतीयसमाजे गर्भाधानसंस्कारादनन्तरं कः संस्कारः कार्यते ?
A सीमन्तोन्नयनम् B पुंसवनम्
C चूडाकर्म D जातकर्म
- 4 ब्रह्मयज्ञः कं सूचयति ?
A स्वाध्यायम् B देवपूजनम्
C ब्रह्मार्चनम् D ईश्वरभक्तिम्
- 5 भारतसंविधाने कस्यामनुसूच्यां संस्कृतभाषायाः स्थानं वर्तते ?
A नवम्याम् B अष्टम्याम्
C दशम्याम् D षष्ठ्याम्
- 6 दूरदर्शने प्रसारितसंस्कृतकार्यक्रमस्य नाम किम् ?
A संस्कृतभारती B वार्तावली
C संस्कारः D संस्कृतवार्ताः
- 7 संस्कृतभाषा देवभाषा इति केनोक्तम् ?
A दण्डिना B मम्मटेन
C विश्वनाथेन D कल्हणेन
- 8 श्रमणधर्मस्य सम्बन्ध कैः भवति ?
A बौद्धैः B जोराष्ट्रैः

- C सिकवैः D इस्लामैः
- 9 सांख्यदर्शनाधारेण अधोलिखितेषु किं तत्त्वम् अहङ्कारस्य विकाररूपं भवति ?
 A बुद्धितत्त्वम् B इन्द्रियतत्त्वम्
 C प्रकृतितत्त्वम् D पुरुषतत्त्वम्
- 10 “द्वादशलक्षणी”ति कस्य दर्शनस्य नाम ?
 A जैनदर्शनस्य B पूर्वमीमांसादर्शनस्य
 C उत्तरमीमांसादर्शनस्य D न्यायदर्शनस्य
- 11 पद्मपुराणस्य कस्मिन् खण्डे शकुन्तलोपाख्यानं प्राप्यते ?
 A सृष्टिखण्डे B भूमिखण्डे
 C स्वर्गखण्डे D पातालखण्डे
- 12 आगमशास्त्रे “बेरम्” नाम किम् ?
 A मूर्तिः B मण्डलम्
 C मुद्रा D मन्त्रः
- 13 मातृकासु “पुष्पिका” (Colophon) कुत्र भवति ?
 A अध्यायान्ते B ग्रन्थारम्भे
 C ग्रन्थमध्ये D पादटिप्पण्याम्
- 14 “सहस्रशीर्षं देवम्” – अनेन वाक्येन आरब्धं सूक्तं किम्?
 A पुरुषसूक्तम् B अघमर्षणसूक्तम्
 C नारायणसूक्तम् D विष्णुसूक्तम्
- 15 आयुर्वेदस्य मूलं कस्मिन् वेदे अस्ति?
 A ऋग्वेदे B यजुर्वेदे
 C सामवेदे D अथर्ववेदे
- 16 त्रिष्टुप् छन्दसि अक्षराणां सङ्ख्या का?
 A 32 B 36
 C 44 D 40
- 17 सर्वलघुः इति को गणः?
 A जगणः B मगणः
 C नगणः D सगणः

- 18 कौ छायाग्रहौ स्तः?
 A शनिभौमौ B राहुकेतू
 C सूर्यचन्द्रौ D गुरुशुक्रौ
- 19 विंशोत्तरीदशायां कति वर्षाणि भवन्ति?
 A 120 B 100
 C 108 D 20
- 20 सूर्यग्रहस्य मित्रग्रहः कः?
 A गुरुः B बुधः
 C शुक्रः D शनिः
- 21 अष्टादशसाहस्रीसंहिता इति कस्य पुराणस्य नामान्तरम्?
 A श्रीमद्भागवतस्य B वराहपुराणस्य
 C वामनपुराणस्य D ब्रह्मवैवर्तपुराणस्य
- 22 रामायणे स्वयम्भ्रभागुहावर्णनं कस्मिन् काण्डे वर्तते?
 A सुन्दरकाण्डे B अरण्यकाण्डे
 C अयोध्याकाण्डे D किष्किन्धाकाण्डे
- 23 काव्यप्रकाशे उपमानोपमेययोः विपर्यासे कोऽलङ्कारः?
 A अनन्वयः B विभावना
 C विशेषोक्तिः D उपमेयोपमा
- 24 साहित्यदर्पणे साकल्येन लक्षणायाः कति भेदाः स्वीकृताः?
 A षोडश B चतुर्विंशतिः
 C अशीतिः D षट्
- 25 “अङ्गीकरोति यः काव्यं शब्दार्थावनलङ्कृती।
 असौ न मन्यते कस्मादनुष्णमनलङ्कृती”॥
 इत्येवं मम्मटकाव्यलक्षणे कः प्रश्नमुत्थापितवान्?
 A जयदेवः B विश्वनाथः
 C विद्यानाथः D भोजदेवः
- 26 प्रेजते इत्यत्र कः सन्धिः ?

- A गुणः B पररूपम्
C वृद्धिः D पूर्वरूपम्
- 27 एतेषु साधुरूपं किम् ?
A सुगन्नीशः B सुगन्गीशः
C सुगणीशः D सुगणीशः
- 28 अहश्च रात्रिश्च अनयोः समाहारः इति विग्रहे किं रूपम् ?
A अहोरात्रम् B अहोरात्रिः
C अहोरात्रः D अहोरात्री
- 29 अधिहरि इत्यत्र कः समासः ?
A बहुव्रीहिः B अव्ययीभावः
C तत्पुरुषः D कर्मधारयः
- 30 सुसिक्तम् इत्यत्र सु इत्यस्य का संज्ञा ?
A उपसर्गः B उपपदम्
C कर्मप्रवचनीयः D अव्ययम्
- 31 भवत् - शब्दस्य षष्ठीबहुवचने किं रूपम् ?
A भवतानाम् B भवताम्
C भवतः D भवत्सु
- 32 अधिकरणं कतिविधम् ?
A द्विविधम् B त्रिविधम्
C चतुर्विधम् D पञ्चविधम्
- 33 त्वं लिखसि इत्यस्य वाच्यपरिवर्तनं कुरुत ।
A त्वया लिखति B त्वं लिखत
C त्वया लिख्यते D त्वया लिख्यसे
- 34 पक्वः इत्यत्र कः कृत्प्रत्ययः ?
A व B क्त
C अच् D तृच्
- 35 व्यासस्य अपत्यम् इत्यर्थे किं रूपम् ?
A वैयासकिः B व्यासकिः

- C व्यासपुत्रः D व्यासिः
- 36 भीधातोः लटि प्रथमपुरुषैकवचनं रूपं किम् ?
A भेति B बभेति
C बिभेति D भयति
- 37 श्वन् शब्दस्य द्वितीयाबहुवचनं किम् ?
A श्वानम् B शुनः
C श्वानान् D श्वानः
- 38 कण्ठेकालः इत्यत्र कः समासः ?
A सप्तमीतत्पुरुषः B असमर्थसमासः
C बहुव्रीहिः D द्विगुः
- 39 मेघदूतकाव्यस्य मल्लिनाथविरचितव्याख्यायाः नाम किम् ?
A जीवातुः B बालप्रिया
C सञ्जीवनी D घण्टापथः
- 40 मधुराविजयम् इति चरित्रग्रन्थस्य कर्ता कः ?
A गङ्गादेवी B आर्यादेवी
C रामभद्राम्बा D पद्मगुप्तः
- 41 आनन्दवर्धनमतेन महाभारते अङ्गिरसः कः ?
A वीरः B करुणः
C शान्तः D रौद्रः
- 42 वस्तुनः उत्तरोत्तम् उत्कर्षः कस्मिन् अलङ्कारे स्वीकृतः ?
A उपमालङ्कारे B रूपकालङ्कारे
C सारालङ्कारे D सूक्ष्मालङ्कारे
- 43 पुराणेषु कस्मिन् पुराणे संस्कृतालङ्कारविषयकं तत्त्वम् उपनिबद्धम् ?
A पद्मपुराणे B अग्निपुराणे
C गरुडपुराणे D नारदपुराणे
- 44 'मरणं प्रकृतिः शरीरिणाम्' इत्याद्युक्तिः कस्य ?
A अश्वघोषस्य B भासस्य
C कालिदासस्य D भारवेः

- 45 'मेघदूते चटुलशफरोद्वर्तनप्रेक्षितानि' इति कस्याः नद्याः विशेषणम् ?
 A निर्विन्ध्या B रेवा
 C गम्भीरा D सरस्वती
- 46 'वाक्यं रसात्मकं काव्यम्' – उक्तिरियं कस्य ?
 A अभिनवगुप्तस्य B आनन्दवर्धनस्य
 C मम्मटाचार्यस्य D विश्वनाथस्य
- 47 महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि शकुन्तलोपाख्यानं वर्णितमस्ति ?
 A वनपर्वणि B भीष्मपर्वणि
 C आदिपर्वणि D द्रोणपर्वणि
- 48 अजविलापः रघुवंशे कस्मिन् सर्गे वर्तते ?
 A द्वितीयसर्गे B चतुर्थसर्गे
 C अष्टमसर्गे D पञ्चमसर्गे
- 49 तापसवत्सराजस्य कर्ता कः ?
 A अनङ्गहर्षः B मुरारिः
 C विशाखदत्तः D महेन्द्रविक्रमः
- 50 पदानां मिथः सम्बन्धे बाधाया अभावः किमुच्यते ?
 A मित्रता B योग्यता
 C सत्यता D काव्यता
- 51 अधोलिखितेषु अन्तरिक्षविज्ञानानुसन्धाने कः प्रसिद्धः ?
 A पठाणिसामन्तः B भासः
 C विष्णुशर्मा D पराशरः
- 52 वेदेषु गवेषणाशब्दस्य कोऽर्थः प्राप्यते ?
 A शस्त्रान्वेषणम् B आत्मान्वेषणम्
 C शास्त्रान्वेषणम् D गाभ्यन्वेषणम्
- 53 परंब्रह्मानुसन्दध्यात्" इति सूत्रं कुत्र वर्तते ?
 A तैत्तिरीयोपनिषदि B नृसिंहोत्तरतापिन्युपनिषदि
 C बृहदारण्यकोपनिषदि D मनुस्मृतौ
- 54 संस्कृतभाषासाहित्यक्षेत्रे अनुसन्धानस्य का प्रमुखावश्यकता स्यात् ?
 A प्राचीनभारतीयसंस्कृतेः सभ्यतायाश्च प्रतिष्ठा

- B संस्कृतशास्त्राणां मौलिकज्ञानवितरणम्
 C संस्कृतशास्त्राणां संरक्षणम्
 D संस्कृतशास्त्राणां सामाजिकसमस्यानिवारणायोपयोगः
- 55 प्राचीनानुसन्धातृमुनिषु वागायुर्योगवेत्ता कः ?
 A वराहमिहिरः B ब्रह्मगुप्तः
 C पतञ्जलिः D कालिदासः
- 56 अधोलिखितेषु अनुसन्धानस्य प्रकृतं लक्षणं किं स्यात् ?
 A अनुपलब्धवस्तुनां लोकलोचनगोचरीकरणम्
 B समुपलब्धानां तथ्यानां नवीनरूपेण नूतनसिद्धान्तैः उपस्थापनम्
 C समस्यायाः सिद्धान्तैस्सह निवारणम्
 D एतत्सर्वम्
- 57 विषयनिर्वाचने समुचितसामग्र्यभावात् शोधः कीदृशः भवितुमर्हति
 A सफलः B असम्पूर्णः भ्रमात्मको वा
 C विलक्षणः D समाजोपयोगी
- 58 समीक्षकस्य हाल्- महोदयस्य मतानुसारेण मातृकाषु भ्रमाः कतिविधाः भवन्ति ?
 A द्विविधाः B त्रिविधाः
 C चतुर्विधाः D बहुविधाः
- 59 राष्ट्रस्य अतीतां घटनां, साहित्यं, संस्कृतिं वा समाश्रित्य नूतनतया क्रियमाणमनु-
 सन्धानं केन नाम्ना परिचितम् ?
 A क्रियात्मकमनुसन्धानम् B ऐतिहासिकमनुसन्धानम्
 C व्याख्यात्मकमनुसन्धानम् D किमपि न
- 60 व्याख्यात्मकः शोधः कीदृशः भवति ?
 A विश्लेषणात्मकः B प्रयोगात्मकः
 C तुलनात्मकः D सम्पादनात्मकः
- 61 अनुसन्धाननिमित्तमिदमपेक्षितम् -
 A क्रमबद्धयोजनानिर्माणम् B मार्गदर्शनप्रदानम्
 C आर्थिकमायोजनम् D पुस्तकालये उपवेशनम्

- 62 राष्ट्रियपाण्डुलिपिसंस्थायाः ध्येयवाक्यं किम् ?
 A या विद्या सा विमुक्तये B तमसो मा ज्योतिर्गमय
 C विज्ञानमुपास्व D मातृका रक्षत
- 63 भारतस्य संस्कृतपत्रिकाः पत्रकाराश्च इति कीदृशम् अनुसन्धानं भवितुमर्हति ?
 A सर्वेक्षणम् B शास्त्रीयम्
 C तुलनात्मकम् D क्षेत्रीयम्
- 64 “Research is a careful, systematic and objective investigation conducted to obtain valid facts, draw conclusions and established principles regarding an identifiable problem in some field of knowledge.” इति केन वैदेशिकेनोक्तम् ?
 A Clarke and Clarke B Clifford Woody
 C John W. Best D Martyn Shuttle Worth
- 65 पाठभेदादिसमीक्षा कदा क्रियते ?
 A मातृकासम्पादने B आलङ्कारिकपर्यालोचनायाम्
 C ग्रन्थकृदः व्यक्तित्वकृतित्वविचारे D दार्शनिकपरिशीलने
- 66 मातृकायाम् उल्लिखिता “ग्रहर्षिवियच्चन्द्राः” इति पङ्क्तिः कां संख्यां बोधयति ?
 A 1079 B 1879
 C 1179 D 6179
- 67 अनुसन्धाने विषयचयनसन्दर्भे किं न द्रष्टव्यम् ?
 A अनुसन्धातुः बोधनक्षमता B अनुसन्धातुः विषयं प्रति प्रीतिः
 C विषयं प्रति पाठकानामभिरुचिः D विषयं प्रति परेषां निन्दनम्
- 68 अन्तर्जाले अधोलिखितेषु किं Internet Searching Tool रूपेण नोपयुज्यते ?
 A Google B Yahoo
 C Bing D Whatsapp
- 69 महस्विनी” इति शोधपत्रिका कया संस्थया प्रकाश्यते ?
 A तिरुपतिस्थराष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयेन
 B केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य राजीवगान्धिपरिसरेण
 C श्रीजगन्नाथसंस्कृतविश्वविद्यालयेन

- D सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयेन
- 70 अखिलभारतप्राच्यविद्यासम्मेलनं कया संस्थया क्रियते ?
 A केन्द्रमानवसंवलविकासमन्त्रालयेन
 B भण्डारकरप्राच्यविद्याऽनुसन्धानकेन्द्रेण
 C सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयेन
 D सिण्डिआ-प्राच्यविद्याकेन्द्रेण
- 71 “Oriental Research Institute (ORI) ” कुत्र वर्तते ?
 A केरले
 B ताञ्जावूरे
 C मैशूरे
 D पुनेनगरे
- 72 भण्डारकरप्राच्यविद्यागवेषणाकेन्द्रात् प्रकाशितस्य महाभारतग्रन्थस्य सम्पादनायाम् अयं नास्ति ?
 A सूक्तङ्करः
 B वेल्वलकरः
 C दाण्डेकरः
 D पि.वि.काणे
- 73 National Manuscript Mission इति संस्थायाः प्रकाशनेषु एतन्नास्ति –
 A कृतिबोधः
 B समीक्षिका
 C तत्त्वबोधः
 D संस्कृतप्रतिभा
- 74 आधुनिकयुगे दर्शनशास्त्रानुसन्धानस्य काऽऽवश्यकता ?
 A भोगाय
 B मोक्षाय
 C भोगाय मोक्षाय च
 D न भोगाय न च मोक्षाय
- 75 बोरी (BORI) इत्यस्य सम्पूर्णं स्वरूपमिदम्?
 A Bhandarkar Oriental Research Institute
 B Bharatiya Oriental Research Institute
 C Brahmasamaja Oriental Research Institute
 D Babasaheb Oriental Research Institute
- 76 गायत्रीच्छन्दसि कत्यक्षराणि भवन्ति ?
 A द्वादश
 B विंशतिः
 C चतुर्विंशतिः
 D द्वात्रिंशत्
- 77 अधोलिखितेषु कः वेदभाष्यकारः आरन्दतीर्थनाम्ना प्रसिद्धः ?

- A सायणः B मध्वाचार्यः
C माधवाचार्यः D स्कन्दस्वामी
- 78 योगदर्शनाधारेण अधोलिखितेषु कस्य नियमाङ्गे गणना क्रियते ?
A अस्तेयस्य B ब्रह्मचर्यस्य
C स्वाध्यायस्य D अहिंसायाः
- 79 दुर्गासप्तशती कस्मिन् पुराणे वर्तते ?
A ब्रह्मपुराणे B देवीभागवते
C कूर्मपुराणे D मार्कण्डेयपुराणे
- 80 “भाक्तः ध्वनिः” इति कथने आनन्दवर्धनः कं लक्षणदोषमाविष्करोति ?
A अव्याप्तिम् B अतिव्याप्तिम्
C उभयम् D न कमपि
- 81 “वह्निना सिञ्चति” इत्यत्र कस्या अभावः ?
A योग्यतायाः B आकाङ्क्षायाः
C आसत्तेः D लक्षणायाः
- 82 “नीलाकाशः” इत्यत्र कः समासः ?
A विशुद्धकर्मधारयः B उपमानकर्मधारयः
C रूपककर्मधारयः D उपमितकर्मधारयः
- 83 अनुनासिकसंज्ञाविधायकसूत्रं किम् ?
A मुखनासिकवचनोऽनुनासिकः B यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा
C अत्रानुनासिकः पूर्वस्य तु वा D अनुनासिकः पूर्वरूपस्य
- 84 मेषतुलासंक्रान्तेः नाम किम् ?

- A मकरसंक्रान्तिः B विषुवसंक्रान्तिः
 C कर्कटसंक्रान्तिः D धेनुसंक्रान्तिः
- 85 रामायणे कस्मिन् काण्डे रामचन्द्रेण शबरीमुखोच्छिष्टबदरफलभक्षणं वर्णितम् ?
 A अरण्यकाण्डे B किष्किन्धाकाण्डे
 C सुन्दरकाण्डे D अयोध्याकाण्डे
- 86 वशिष्ठस्य नप्ता कः ?
 A वाल्मीकिः B व्यासः
 C पराशरः D शुकः
- 87 महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि श्रीमद्भगवद्गीता वर्तते ?
 A सभापर्वणि B द्रोणपर्वणि
 C भीष्मपर्वणि D उद्योगपर्वणि
- 88 श्रीमद्भगवद्गीतायाः कस्याध्यायस्य नाम “विभूतिविस्तारयोगः” ?
 A सप्तमाध्यायस्य B दशमाध्यायस्य
 C त्रयोदशाध्यायस्य D षोडशाध्यायस्य
- 89 श्रीशुकदेवः भागवतं कस्मै उपदिदेश ?
 A शौनकाय B अजामिलाय
 C परीक्षिताय D वशिष्ठाय
- 90 “प्रियेषु सौभाग्यफला हि चारुता” इति पङ्क्तिः कुत्र वर्तते ?
 A किरातार्जुनीये B रघुवंशे
 C अभिज्ञानशाकुन्तले D कुमारसम्भवे
- 91 गद्यपद्यमयी राजस्तुतिः किमुच्यते ?

- A करम्भकम् B बिरुदम्
C कलापकम् D कथानकम्
- 92 भासकविः कस्य पोषकः आसीत् ?
A बौद्धस्य B जौनस्य
C ब्राह्मणस्य D शैवस्य
- 93 यत्र 'हेतोर्वाक्यपदार्थता' तत्र कः अलङ्कारः ?
A उपमा B विभावना
C विशेषोक्तिः D काव्यलिङ्गम्
- 94 आरम्भवादः कस्य दर्शनस्य ?
A न्यायदर्शनस्य B सांख्यदर्शनस्य
C वेदान्तदर्शनस्य D योगदर्शनस्य
- 95 सांख्यदर्शनाधारेण रजोगुणस्य वर्णः कीदृशः ?
A कृष्णवर्णः B श्वेतवर्णः
C रक्तवर्णः D हरितवर्णः
- 96 मेघदूते यक्षः कैः पुष्पैः मेघस्य सत्कारं कृतवान् ?
A कुटजपुष्पैः B कदम्बैः
C मालतीपुष्पैः D बन्धूकपुष्पैः
- 97 अधोलिखितेषु लक्षणायाः कृते किं नापेक्ष्यते ?
A रूढिः प्रयोजनं वा B मुख्यार्थबाधः
C सम्बन्धः D सङ्केतग्रहः
- 98 कालपुरुषस्य वा भचक्रस्य जानुस्थानीयो राशिः कः ?

- A मकरः B धनुः
C कुम्भः D मीनः

99 ऋग्वेदस्य कस्मिन् मण्डले बालखिल्यसूक्तानि सन्ति ?

- A दशमे B सप्तमे
C अष्टमे D द्वितीये

100 निम्बार्काचार्यः कस्यावतारः इत्युच्यते ?

- A श्रीकृष्णस्य B सूर्यस्य
C सुदर्शनस्य D शिवस्य

ANSWER KEY

Ph.D in General Sanskrit

<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY
1	A	26	B	51	A	76	C
2	B	27	D	52	D	77	B
3	B	28	C	53	B	78	C
4	A	29	B	54	D	79	D
5	B	30	C	55	C	80	C
6	B	31	C	56	D	81	A
7	A	32	B	57	B	82	A
8	A	33	C	58	B	83	A
9	B	34	B	59	B	84	B
10	B	35	A	60	A	85	A
11	C	36	C	61	A	86	B
12	A	37	B	62	C	87	C
13	A	38	C	63	D	88	B
14	C	39	C	64	A	89	C
15	A	40	A	65	A	90	D
16	C	41	C	66	A	91	B
17	C	42	C	67	D	92	C
18	B	43	B	68	D	93	D
19	A	44	C	69	A	94	A
20	A	45	C	70	B	95	C
21	A	46	D	71	C	96	A
22	D	47	C	72	D	97	D
23	D	48	C	73	D	98	B
24	C	49	A	74	C	99	C
25	A	50	B	75	A	100	C